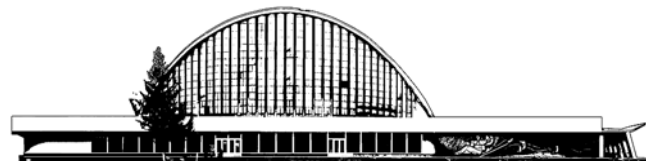

Потрібно культурно розвивати доросле населення, таким чином їх діти їм наслідуватимуть і культурно розвиватимуться!

Надто багато розважальних закладів і заходів. Всі гуляють, ніхто не працює.

КУЛЬТУРНА КАРТА МІСТА

Культурний рівень невисокий у порівнянні з іншими містами. Філармонія погано працює, і репертуар один і той же. У театрі вистави, в основному, для маленьких людей. Не видається нова і оригінальна література нових письменників Херсону.

РАДУЄ СТАН ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТТЯ МІСТА – ЯК ДОРОСЛОГО (ТЕАТР ІМЕНІ КУЛІША), ТАК І ДИТЯЧОГО (ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР). МАСОВІ КУЛЬТУРНІ ЗАХОДИ ХОТИЛОСЯ Б БАЧИТИ НЕ ЛИШЕ ПІД ЧАС ПЕРЕДВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

У нашому місті часто проводяться розважальні культурні заходи, виставки, масові заходи, флешмоби,

але мені не вистачає інформації про те, що щось відбудеться, до мене це не завжди доходить, і тому не виходить відвідувати.

Відбувається якась геттоїзація культурного життя, виникли відособлені острівці культури. Замкнутість цих груп – проблема міста.

Необхідно влаштовувати більше художніх виставок і давати можливість людям дізнаватися про те, що відбувається.

В ЦІЛОМУ, РІВЕНЬ ЗА ОСТАННІ 5-6 РОКІВ ПІДВИЩИВСЯ, ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВІДЯТЬ ВЕЛИКУ РОБОТУ ПО РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ В ХЕРСОНІ.

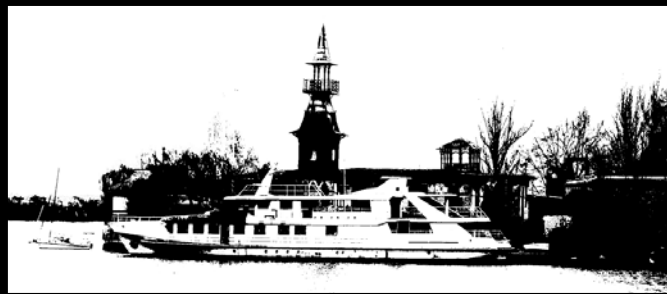
Культурне життя Херсона залежить від самих жителів Херсона, а оскільки менталітет жителів міста далеко не «культурний», культурна ситуація в Херсоні не на дуже високому рівні.

Культура в Херсоні покращується, і різні верстви населення під час свят знаходять спільну мову!

Культурні заходи і такі розваги, як відвідини клубів, – це різні речі.

Побувати є де, і поглянути є на що, всі заходи відповідають духу часу, ситуація задовільна!

Не встигаю відповісти, маю йти, думати про культурну революцію.

Культурні заходи в місті розраховані на молодь, а людям старшого покоління це не цікаво. Хотілося б більше заходів доступних для пенсіонерів: літні майданчики, духовна музика, літні кінотеатри.

Хочеться більше дізнаватися про європейську культуру і взагалі про різне зарубіжне мистецтво. Також хочеться, щоб було більше галерей.

Для нас, молоді, достатньо и походів в клубы. Хотелось бы видеть некую часть культурных мероприятий на русском языке.

В РОЗРОБЦІ КАРТИ БРАЛИ УЧАСТЬ:

«Культурна карта» створена за підтримки Європейського Культурного Фонду (ECF) та Центру культурного менеджменту (Львів).

У розробці брали участь:

Редакційна група:

ЦМІ «Тотем»: Устин Данчук, Олена Афанасьєва, Юлія Манукян, Сергій Дяченко, Володимир Рагульський, Наталя Голуб.
Супрун А.О., студентка факультету політичних наук Чорноморського державного університету ім.Петра Могили.

Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України

Особлива подяка керівнику, кандидату соціологічних наук Гоманюку М.А.

Кафедра філософії та соціології Херсонського національного технічного університету.

Особлива подяка завідувачу кафедрою, професору Коробову В.К.

Факультет біології, географії і екології Херсонського державного університету.

Особлива подяка керівнику, кандидату географічних наук, доценту Пилипенку І.О.

Херсонський міський Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Особлива подяка директору Центру Єфанову А.О.

Дякуємо всім херсонцям, які взяли участь у створенні культурної карти нашого міста.

Дизайн – Макс Афанасьєв

КУЛЬТУРНА КАРТА – ЩО ЦЕ І НАВІЩО ?

Це дослідження, направлене на вивчення культурної ситуації в місті. У дослідженні беруть участь і звичайні громадяни міста, які розповідають про свої потреби, і керівники самих різних установ культури, які допомагають розповісти, які є в місті культурні ресурси.

Одне із завдань культурної карти – допомогти жителям міста більше дізнатися про організації сфери культури, а організаціям – більше дізнатися про потреби городян. Але не тільки. Культурна карта – це не просто довідник, а швидше путівник та дороговказ, який допомагає озирнутися навколо, оцінити культурні можливості, але не зупинитися на цьому – мовляв, «маємо що маємо», – а й побачити перспективні шля-

хи розвитку.

До 2012 року культурна карта в Україні була складена лише в одному місті – Львові. У 2013 році її буде складено ще у семи містах України, серед яких і Херсон.

Важливо розуміти, що культурна карта – це не застиглий аналітичний документ, який робиться «раз і назавжди». Перед усім, це процес, який є складовою частиною планування у сфері культури. Культурна карта – це інтерактивний, доступний для всіх проект, адже ми описуємо наше місто, у якому живемо разом, і моделюємо наше спільне майбутнє.

СКЛАДОВІ ПРОЦЕСУ

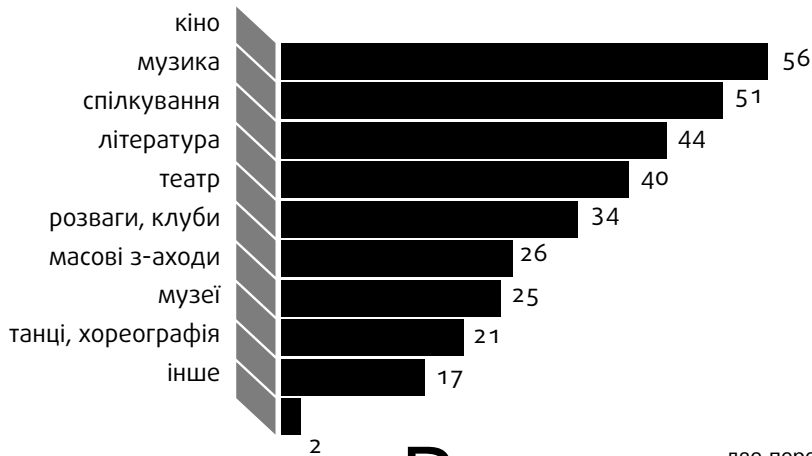
- 1 Думка пересічних мешканців Херсону.
Метод: анкетування.
- 2 Думка «культурних гравців» - лідерів та активістів культурно-мистецьких організацій.
Метод: «World Café» (Світове кафе) – відкрита дискусія.
- 3 Думка експертів.
Метод: глибинне інтерв'ю.
- 4 Розвиток організацій у сфері культури
- 5 База даних установ, які працюють в сфері культури.
Метод: збір та аналіз інформації з різних джерел – офіційні джерела, мас-медіа, у т.ч. Інтернет.

ДУМКА ПЕРЕСІЧНИХ МЕШКАНЦІВ ХЕРСОНУ

Для того, щоб отримати реальну картину рівня залучення громади Херсону до культурного життя, було зібрано 1315 анкет в різних локаціях – різні райони міста, не тільки центр, але й віддалені, так звані

«спальні» райони. Було враховано також і вікову пропорцію. Таким чином було отримано «портрет» херсонця, з якого можна зробити висновки, з чого складається його культурне життя.

1 Назвіть найбільш важливі для Вас сфери культури – те, чому Ви приділяєте найбільше часу та уваги (можна було вказати кілька відповідей):

Віковий розподіл уподобань показав, що молодь (до 30 років) найбільше цікавиться музикою (70% опитаних) і кіно (62%), а також багато уваги та часу приділяє розвагам (клуби – 45%) і спілкуванню (46%). 28% молоді відвідує масові заходи, 27% – театр, 26% долучається до занять танцями та хореографією.

В сферу інтересів середнього покоління (від 30 до 50 років) входить кіно (56%), література (44%) й спілкування (44%).

Старше покоління від-

дає перевагу читанню (56%), перегляду фільмів (42%) і спілкуванню (41%).

Серед цих результатів цікавою є ситуація з музеями й театрами. Опитування показало, що найбільший інтерес до театрів у Херсоні виявляють люди від 30 років. Для молоді театр менш цікавий – так само, як і музеї. Музеї вважають важливою частиною культури 15% молоді, 25% людей середнього віку і 29% старшого. Вочевидь, при цьому респонденти згадують відвідини не лише херсонських музеїв та театрів і не лише за останній час.

2 Звідки Ви отримуєте інформацію щодо культурних подій і установ у місті?

Молодь (до 30 років) отримує інформацію переважно в мережі Інтернет (83%), на другому місці – друзі та знайомі (74%), далі телебачення (38%), і наостанок газети (15%) і радіо (10%).

Люди середнього віку звертають увагу на телебачення (59%), дослухаються до знайомих (55%), також

використовують Інтернет у якості джерела інформації про культурні події (46%), з газет отримує інформацію 44% херсонців, 25% – з радіо.

Люди старші за 50 років на 73% отримують інформацію про культурні події від знайомих, на 68% – з телебачення, 39% – з радіо, 35% – з газет, і 11% є користувачами подібної інформації в Інтернет.

знайомі,
друзі
60%

Інтернет
57%

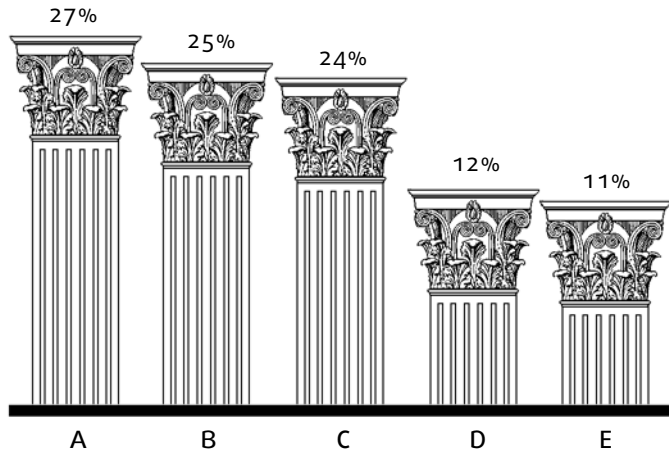
телебачення
50%

газети
36%

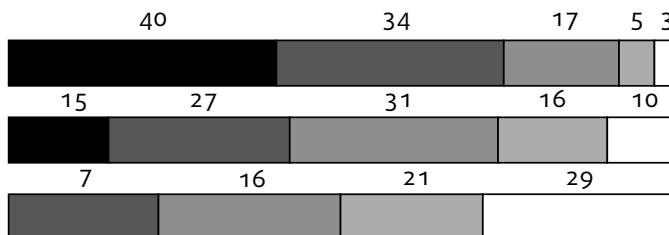
радіо
20%

3 Як часто Ви відвідуєте заклади культури та культурні заходи?

- A 1 раз на місяць
- B більше 1 разу на місяць
- C 1 раз на півроку
- D 1 раз на рік
- E не відвідую

До 30 років

Від 30 до 50 років

Більше 50 років

- 1 раз на місяць
- більше 1 разу на місяць
- 1 раз на півроку
- 1 раз на рік
- не відвідую

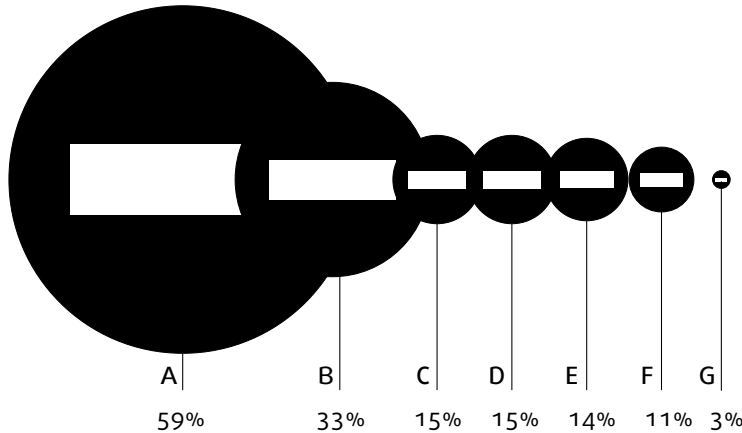
4 Які культурні заклади/заходи Ви відвідуєте ?

Більше за все херсонці згадують театр (найчастіше це обласний музично-драматичний театр ім.Куліша) – 660 згадувань з 1315 опитаних. 534 опитаних згадали кіно/кінотеатри, 205 – клуби, 230 – музеї (частіше за все згадували Краєзнавчий музей), 128 – виставки, 27 – бібліотеки.

Показово, що серед культурних заходів/закладів часто херсонцями згадується торгі-

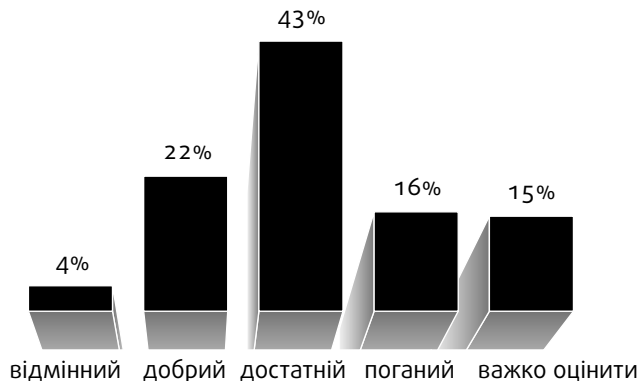
вельний центр «Фабрика» як простір для спілкування та розваг молоді, що є симптомом зміщення центрів культурного тяжіння від традиційних закладів культури до інфраструктури, яка створюється навколо комерційних закладів. Вочевидь, традиційним закладам культури доведеться враховувати появу потужного конкурента і розробляти нові способи промоції власних культурних послуг та продуктів.

5 Що заважає відвідувати культурні заклади/заходи частіше ?

- A Немає вільного часу
- B Високі ціни на вхідні квитки
- C Далеко добиратися
- D Немає бажання/потреби
- E Низька якість культурних заходів
- F Нестача інформації
- G інше

6 Як би Ви оцінили рівень розвитку культури в Херсоні на даний момент?

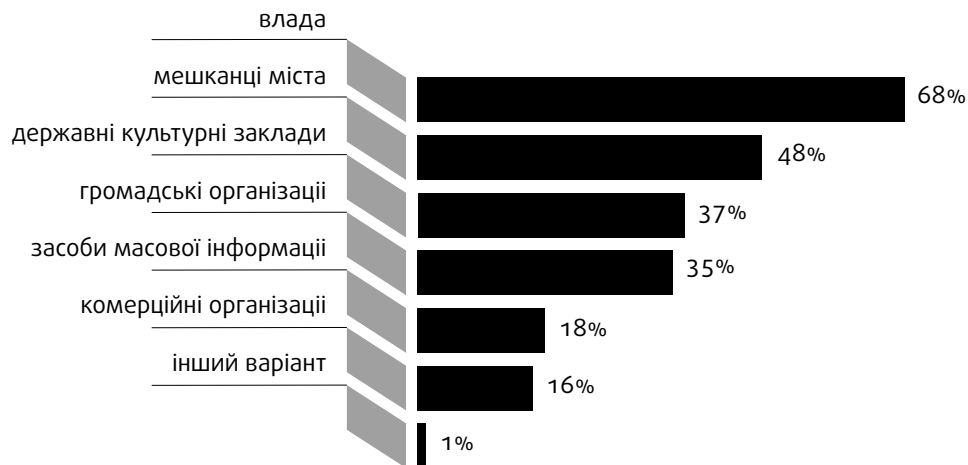
7 Чого Вам більш за все не вистачає у культурному житті міста ?

Ці питання було відкритим. З 1315 опитаних 217 зазначили, що не вистачає культурних заходів, 40 – місць для спілкування та відпочинку, 25 – розваг, 18 – інформації про культурні події. 132 сказали, що «всього вистачає».

Також було відзначено, що всі культурні заклади сконцентровані в центрі міста, їх прак-

тично немає у віддалених та «спальних» районах, а через це згадувалася і проблема міського транспорту. Серед побажань були й спеціалізовані центри для літніх людей та молоді, і рок-концерти, і підвищення розміру пенсій та зарплат, яких має вистачати для забезпечення культурного дозвілля.

8 Від кого, на Вашу думку, залежить розвиток культури у Херсоні ?

Найбільше відповідальність на органи влади покладають люди старшого покоління (83% вважають, що саме від влади залежить розвиток культури у місті). Домінуючу роль влади визначило 68% представників середнього покоління (30-50 років) і 61% молоді (до 30 років).

Від самих мешканців міста розвиток культури залежить на думку 39% старшого покоління, 42% середнього. І найбільше відповідальності готова взяти на себе молодь – 55% вважає, що ми самі відповідаємо за розвиток культури в Херсоні.

Так само серйозну роль громадських організацій у розвитку культури бачать 55% молоді, 42% людей середнього покоління і 39%

старшого.

Цікаво, що роль державних закладів культури у формуванні культурного обличчя міста найбільше відзначило середнє покоління (41%), проте для молоді та старших людей такі заклади теж важливі (36% і 33% відповідно).

Показовою для Херсону є ситуація з визначенням ролі засобів масової інформації у розвитку культури. Лише 17% молоді, 19% людей середнього віку і 17% старшого відзначили, що ЗМІ відіграють роль у формуванні культурного ландшафту міста.

Так само і комерційні організації, на думку херсонців, не суттєво впливають на розвиток культури – відповідно 16%, 19% і 12%. Тут є певне протиріччя, адже у питанні №4 про найчастіше відвідувані заклади культури згадувалися комерційні центри. До того ж, у місті діє кілька комерційних концертних агенцій, які також певним чином задовольняють попит на ринку культури. Можна припустити, що херсонці все ж-таки на інтуїтивному рівні відчувають різницю між поняттями «розвиток культури» і «споживання культури».

ДУМКА «КУЛЬТУРНИХ ГРАВЦІВ» - ЛІДЕРІВ ТА АКТИВІСТІВ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Для обговорення культурної ситуації в Херсоні був обраний формат «Ворлд Кафе» (World Café) – це різновид круглого столу, коли люди спілкуються в неформальній обстановці, за чашкою кави або чаю, під приємну музику. Організатори намагалися представити максимально широку культурну палітру Херсона: бібліотеки, музеї, кіноклуби, літературні кафе, інформаційні сайти, присвячені культурі, і просто всілякі творчі об'єднання. Ніякого вікового цензу: присутня як молодь, так і досвідчені культурні працівники.

На зустрічах обговорювалися три важливих питання:

- З чого складається культура в Херсоні?
- Що є в інших містах, чого немає в Херсоні, а хотілося б?
- У яких напрямках може розвиватися культура в Херсоні?

Всі думки фіксувалися, навіть ті, які на перший погляд не мають безпосереднього відношення до сфери культури – в цілому вони демонструють уявлення про культуру, її складові частини, і дають поштовх для роздумів.

Між палкими дискусіями учасникам було запропоновано дві веселі, але результативні вправи, які змусили учасників замислитися над своєю роллю

у формуванні культури міста: потрібно було зробити символічний «подарунок» культурі Херсона, а також визначити своє місце в культурі міста. Серед «подарунків» були і потрібні, і оригінальні: вуличні перфоманси та скульптури, реставрація старовинних будівель, фестиваль ведичної культури, арт-галерея, культурні меценати, твівент, арт-центр на базі однієї з колишніх фабрик, молодіжний тиждень, світова популярність діячам культури Херсона, дискусійний клуб, вулична сцена, сайт з колекцією фото і публікацій, книга про Володимира Вінкerta, екскурсія по історії озеленення вулиці Суворова і навіть релакс-рум. Не обійшлося і без мільйона доларів на херсонську культуру від присутнього бізнесмена – щоправда, із застереженням «коли він у мене буде».

У процесі живого спілкування вдалося виокремити основні проблеми, серед яких часто звучала тема розрізненості культурних діячів і слабка інформованість городян про роботу творчих об'єднань. Тим не менш, майбутнє цієї сфери життя постало в оптимістичному ключі, і не тільки на рівні «бачень» і «бажань», а й у плані практичних дій. Найбільш оптимальним вирішенням проблеми «культурного сепаратизму» було визнано створення культурного центру та інформаційної платформи – ресурсу, який би увібрав у себе і мейнстрім, і альтернативу.

Відео «World Café» у Херсоні http://www.youtube.com/watch?v=Qb_B5Nkxbk

1

З чого складається культура в Херсоні?

молодіжні флешмоби

талановита молодь, яка не може себе реалізувати у Херсоні і їде для цього в інші міста

творчі люди

училище культури, музичне училище, музична школа.

рок-фестиваль,
джаз фестивал

дім дитячої та юнацької творчості.

храми

чисельні культурні центри та групи, які не можуть знайти спільної мови

літературні об'єднання

сальса на набережній

джаз на Суворова
(вуличне радіо)

День міста

фестиваль «TERRA FUTURA»

прагнення до самоідентифікації як сила, що рухає осередки культури.

«Колхозность» культури

озеленення, парки.

міська інфраструктура

музеї
(краєзнавчий, художній)

бібліотеки
(обласна ім.Гончара,
обласна Дитяча,
централізована ім.Лесі Українки)

виставковий зал, галереї

WEB-простір

кав'ярні, чайні церемонії
у «Чайній поезії»

річкові прогулянки по Дніпру
(яхти, байдарки)

прогулянки старим містом, якого ми майже не знаємо. Архітектура міста.

кіно-арт, фестиваль «Кінокімерія»

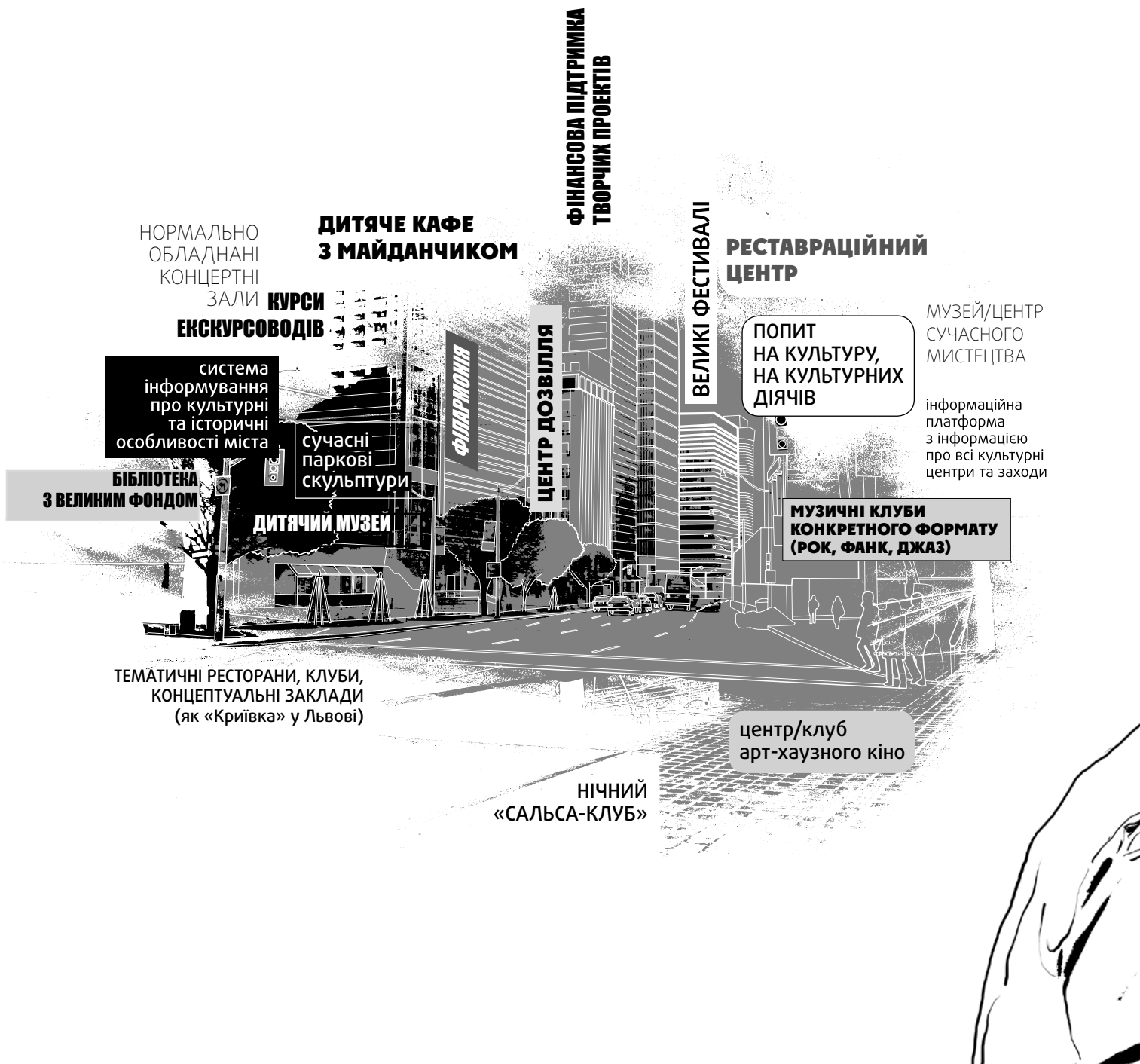
театри, театральні фестивалі:
«Мельпомена Таврії»,
«Лютий/Февраль»

міська скульптура

Спорт. Петанк. Шахи.

КВК

- 2 Що є в інших містах,
чого немає в Херсоні, але хотілося б мати?

3 В яких напрямках може розвиватися культура в Херсоні ?

- **відновлення** культурної інфраструктури парків, скверів та майданів. Розвиток ландшафтного дизайну, сучасної паркової скульптури.
- **доступність** системи навчання (культурних центрів, які б набирали на навчання на конкурсній основі і поширювали інформацію про себе для всіх городян)
- **центр** сучасного театру (постійний майданчик для вистав)

→ ПРОМОУШН КУЛЬТУРНИХ ЗАХОДІВ

ІСТОРИЧНІ РЕКОНСТРУКЦІЇ

- **кадровий** склад управління культури (залучення фахівців з різних галузей культури)
- **утворення** культурного молодіжного руху з різних організацій

створення технічної бази для підтримки молодіжних культурних проєктів

- **історичні** екскурсії по місту; туристична карта Херсона; створення легенд, збирання та популяризація історії будинків, місць, особистостей; організація екскурсій та система навчання екскурсоводів.

«СМІХОВА СУБКУЛЬТУРА»

херсонський стиль одягу – розробка, виконання, покази

- ПРЯМІ ЕФІРИ, ПРИСВЯЧЕНІ КУЛЬТУРИ ХЕРСОНУ (А-ЛЯ ШУСТЕР)
- ВИСТАВКОВІ МАЙДАНЧИКИ
- **АМАТОРСЬКЕ КІНО**
- РЕАЛЬНО ПРАЦЮЮЧІ МУЗИЧНІ КЛУБИ.
- **ЛІТЕРАТУРНІ ФЕСТИВАЛИ**

- **використання** музеїв та бібліотек як бази для проведення масштабних (інтегрованих) культурних заходів
- **інтернет-туризм** (проведення «твівентів», «баркемпів»)

МІЖНАРОДНІ КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ (ВЗАЄМОДІЯ, СПІВПРАЦЯ, ВЗАЄМОВПЛИВ)

грамотність, культура поведінки

проєкти в сфері культури, спрямовані на досягнення суспільного ладу у місті (наприклад, пісні та фільми про дружбу ДАІ та водіїв, податківців та підприємців, посадовців та відвідувачів органів влади)

підвищення рівня журналістики, яка висвітлює культуру
громадські курси з живопису, музики і т.д.

1 Бібліотеки Херсона

Херсон по праву можна вважати читаючим містом, про що свідчить велика кількість бібліотек. У місті функціонують дві бібліотечні системи: обласна, філії якої розташовані в районних центрах та селах Херсонської області, і централізована міська.

Серед наявних на території міста обласних бібліотек є дитяча (одна з кращих в Україні), бібліотека для юнацтва ім. Бориса Лавренюва та Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олесея Гончара. Вони оснащені інтернетом та сучасним обладнанням, широко представлені в соціальних мережах та блогосфері. Міська бібліотечна система складається з 33 бібліотек-філій (у т. ч. 11 селищних, розташованих у передмісті) і центральної бібліотеки ім. Лесея Українки. Кожна з бібліотек має свою тематичну спрямованість (залежно від специфіки мікрорайону). У 2012 р. Херсонська централізована бібліотечна система перемогла у двох раундах конкурсу «Сучасна бібліотека» (програма «Бібліоміст»), внаслідок чого були модернізовані, обладнані новою комп'ютерною технікою та підключені до локальної мережі Інтернет бібліотеки-філії № 1, 4, 9, 22, Центральної міська ім. Лесея Українки, а також Наддніпрянська, Степанівська, Камишанська і Солнцевська бібліотеки. Бібліотеки міської централізованої системи Херсона представлені в соціальних мережах «Facebook», «Twitter» і «ВКонтакте». Докладна інформація про їх діяльність розміщена на сайті міської бібліотеки ім. Лесея Українки.

Сучасна бібліотека – це не тільки культурний заклад, але й, перш за все, інформаційний центр. Для обміну професійною інформацією між працівниками як міської, так і обласної бібліотечної систем, популяризації їх діяльності наприкінці 2010 р. була створена відкрита група «Бібліотекарі Херсонщини» у «Facebook». Серед працівників бібліотек Херсона росте число активних користувачів соціальних мереж і блоггерів.

У серпні-вересні 2012 р. був проведений перший в історії міста міжбібліотечний конкурс бук-трейлерів (короткометражних фільмів за мотивами книг), а в січні-лютому 2013 р. – акція з обрання мера бібліотечної системи – читача, який зачекінить себе в мережі «Foursquare» у найбільшій кількості філій.

Один з найбільш пріоритетних напрямків в роботі бібліотек – клубна робота.

На базі Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки (ХОУНБ) ім. Олесея Гончара (11 структурних підрозділів, фонд обсягом 1 млн. томів, 40 тис. відвідувачів на рік) працює близько 9 клубів:

- 1. Клуб любителів мистецтва «Ліра»** – обговорюються напрямки в мистецтві, влаштовують зустрічі з діячами мистецтва, власні заходи;
- 2. Клуб «Літературна вітальня»** – закрита літературна студія, де зустрічаються письменники-аматори;
- 3. «Кулішова криниця»** – україномовний літературний клуб, заснований херсонським письменником Миколою Братаном;
- 4. Фотоклуб «Свіжий погляд»;**
- 5. Об'єднання «Елінг»** – літературно-поетичний клуб;
- 6. Краєзнавче об'єднання** (на базі краєзнавчого відділу);
- 7. Клуб любителів історії «Клію»;**
- 8. Об'єднання вільних художників «Ракурс»;**
- 9. Клуб «Прозріння».**

У проєкті – **жіночий клуб хендмейду.**

Бібліотека розробила кілька віртуальних проєктів: проєкт «Мистецький Хайвей», краєзнавчий онлайн-проєкт, Музей книги. В роботі – медійний клуб «Ілюзіон 2».

Слід зазначити, що культурно-просвітницька діяльність та популяризація читання в ХОУНБ ім. О. Гончара стають більш публічними. Наприклад, стають популярними такі заходи, як «Жива книга» (запрошуються люди, що мають цікавий життєвий досвід); квести; проєкт «Книжкова шафа» (записи передач «Книжкова шафа» на обласному радіо зібрані та опубліковані у вигляді аудіоблогу [http:// sluhay.blogspot.com /](http://sluhay.blogspot.com/)), екскурсійно-туристичний проєкт «Міфи та минуле міста річкової зірки» (10 тематичних екскурсій з використанням інтерактивних та інформаційних технологій). Відомо бібліотека ще й виставковою діяльністю: проводяться виставки заслужених художників та художників-аматорів, (співпрацюють з ХДУ, ХНТУ та Навчально-естетичним комплексом «Художня школа»), робіт читачів, фотовиставки. Раз на квартал проводиться «Арт-паті».

У минулому році в підвальному приміщенні (гардеробі) бібліотеки був проведений рок-концерт, і цей досвід планується повторити.

Важливо, що в бібліотеці діє відділ для користувачів з особливими потребами.

У 2001 р. при бібліотеці створено Регіональний інформаційний центр, який займається впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій та інновацій в діяльність бібліотеки. Центр акумулює інформаційні ресурси регіону, здійснює обмін інформацією, встановлює зв'язки між всіма секторами суспільства – владою, бізнесом, громадськими організаціями, мас-медіа. Одним з найпопулярніших та найуспішніших інтернет-ресурсів Херсонщини є портал «Арткавун», створений центром в 2006 році (www.artkavun.kherson.ua).

Херсонська обласна дитяча бібліотека (7 структурних підрозділів, 7 тисяч читачів) – одна з найбільш «просунутих» і в сенсі роботи з юними відвідувачами, і в сенсі технічного оснащення (бібліотека виграла грант на комп'ютеризацію всі відділів та обладнала Інтернет-центр). Для формування інформаційної культури школярів ініційовано проект «Бібліотека + Інтернет: уроки інформаційного пошуку». Тут чудово розуміють значення клубної роботи. На базі бібліотеки працюють кілька подібних об'єднань:

- 1. Віртуальна екскурсія бібліотекою;**
- 2. Театр-студія «Чеширський кіт»;**
- 3. Польський клуб «Пшиязнь»;**
- 4. English Club;**
- 5. Літературна студія «Контур»;**
- 6. Прес-клуб «Струм».**

Проводиться сила силенна заходів: зустрічі з письменниками, конкурси, конференції, літературні свята та багато іншого. Наприклад, конкурс «Читай – і стань успішним» триває вже 5 років.

Крім того, бібліотека бере активну участь в проектній діяльності. Варто відзначити інформаційний портал правової освіти дітей та підлітків «Права дітей»; «Дітям – вікна в Америку»; «Таврика» (краєзнавство для школярів і вчителів). Один з наймасштабніших проектів – інноваційна регіональна програма «ПрофіСтарт: молоді обирають майбутнє» на 2012–2015 рр., яку розроблено спільно з Управлінням освіти і Херсонським обласним центром зайнятості. У 2012 р. вона була презентована в Нью-Йорку на Міжнародній конференції «Локальні перспективи глобального розвитку: знову бібліотеки». За підсумками проекту буде створена інтерактивна «Карта професій» Херсонської області.

Центральна міська бібліотека (ЦМБ) ім. Лесі Українки (7 структурних підрозділів з фондом 62575 екземплярів, близько 12 тисяч читачів) також надає відвідувачам майданчики для неформальних зустрічей. Це – культурологічне читачке об'єднання «Добро через книгу» (засноване в 2002 р.), яке співпрацює з літературним клубом «Елінг», а

також «Літературна вітальня» (молодіжний відділ), заснована в 1999 р. Мета – популяризувати художню книгу, навчити і полюбити художнє слово, поезію і прозу. Засідання проходять щоквартально, в першу п'ятницю місяця.

Тут багато уваги приділяють новітнім (включно з медіа та комунікаційними) технологіям, проводячи тематичні акції (панельна дискусія: «Блоги, форуми, електронна пошта: спілкування користувачів, послуги бібліотеки»). У 2012 р. в ЦМБ пройшла церемонія нагородження найкращих громадських журналістів. У конкурсі (в рамках проекту «Інформаційний простір Херсонщини – місток до громадянського суспільства») брали участь більше 40 інформаційних ресурсів (блогів, сайтів, сторінок в соціальних мережах «ВКонтакте» і Facebook).

На базі ЦМБ проходить величезна кількість найрізноманітніших заходів (присвячених літературі, мистецтву, кінематографу, екології, краєзнавству, науці, соціальним проблемам), у тому числі для молоді («День студента», фанатська вечірка «Я божевілью від ...») і людей пенсійного віку (Університет третього віку – система короткотермінових курсів, спрямовані на вирішення проблем цієї групи населення). Крім того, в Центральній міській бібліотеці розпочала свою роботу Школа молодого бібліотекаря.

Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б. Лавренюва (10 структурних підрозділів з фондом близько 85 тис. екземплярів, яким щорічно користуються понад 12 тисяч читачів) крім проведення на базі бібліотеки заходів останні п'ять років реалізує власні цільові програми «Творча і обдарована молодь – майбутнє нації», «Збережемо світ, в якому живемо», «Читання для всіх і кожного». Бібліотека є організатором обласного фестивалю молодіжного читання «Відкрий свою книгу». З 2010 р. вона пропонує своїм відвідувачам проводити дозвілля у Молодіжній літературній кав'ярні «Ліterra» (спільний проект бібліотеки і громадської організації «Молода Просвіта»). Тут можна поспілкуватися, обмінятися враженнями про події з літературного та культурного життя, послухати поезію і музику, почитати свої твори, почути про книжкові новинки, познайомитися з цікавими та неординарними людьми. Організована в тому ж році медіастудія «Мистецтво в просторі та часі» покликана полегшити вивчення шкільного курсу «Художня культура». Це цикл уроків для учнів 9–11 класів з використанням можливостей книжкових фондів, ресурсів мережі Інтернет, комп'ютерних та мультимедійних технологій (Powerpoint-презентації). Медіастудія популярна серед вчителів та учнів шкіл міста (ЗОШ № 24, № 46, № 55, № 54, № 1). Ще один, зовсім свіжий проект – блог відділу мистецтв «Місто муз».

2 Кіно в Херсоні

На відміну від більшості міст України кіно в Херсоні розвивається в кількох напрямках.

Зрозуміло, основним місцем споживання кіномистецтва, розрахованим на більшість городян, є кінотеатри, в яких демонструються фільми закордонного виробництва, що виходять в прокат у відповідності зі світовим розкладом прем'єр без відчутної затримки.

На даний момент в Херсоні функціонують наступні кінотеатри:

- **Кіноконцертний зал «Ювілейний».** Був побудований у 1970 р. для проведення презентацій, кінопрем'єр, фестивалів, концертів, ярмарок та інших заходів. На сьогоднішній день «Ювілейний» – це кінозал з кінотеатральною акустикою на 1500 місць. У 2012 р. відкрився 3D зал на 100 місць.

- **«Мультиплекс»** – кінотеатр на базі торговельного центру «Фабрика», складається з 6 сучасно обладнаних кінозалів. Крім того, кінотеатр співпрацює з громадськими організаціями (проходять покази фестивальных фільмів).

- **Кінотеатр «Україна»** знаходиться на реконструкції з 2012 р.

Крім офіційних кінотеатрів, в місті поширений кіно-клубний рух. Кіноклуби, як безкоштовні, так і платні, виникають і працюють на базі громадських організацій, кінотеатрів, бібліотек та інших установ. Часто кіноклуби виникають як реакція на обмеженість репертуару «офіційних» кінотеатрів, або в результаті бажання окремих культурних діячів розширити кругозір глядача, залучити до кіноруку певні групи населення. Зустрічі в кіноклубах супроводжуються обговореннями, демонстрацією робіт херсонських режисерів-аматорів, зустрічами з авторами.

Мандруючий фестиваль документального кіно про права людини «Docudays.UA» проводиться щорічно протягом жовтня, листопада і грудня і представляє кращі фільми березневого Міжнародного фестивалю «Docudays.UA» в регіонах України. Потрібно відзначити, що «батьки» фестивалю – дві херсонські громадські організації: Херсонський обласний Фонд милосердя та здоров'я та Херсонська Асоціація журналістів «Південь». У Херсоні покази фестивалю «Docudays.UA» проводяться молодіжною організацією «Нова Генерація».

Аматорський кінорух в Херсоні – один з найактивніших в Україні. Він зародився в 1960-і рр. й успішно розвивається до цього дня. В основному, цей рух представлений неофіційними студіями. Вони складаються з кількох авторів, які об'єднуються навколо конкретних лідерів-режисерів. Незважаючи на зовнішню «кустарність» кінотворництва й не найвищий рівень технічної оснащеності, фільми херсонських режисерів регулярно відзначаються вищими нагородами на всеукраїнських кінофестивалях.

Крім того, є й відомий місцевий кінофестиваль аматорського кіно «Кінокімерія» – щорічний спеціалізований конкурс кіно- і відеофільмів, створених аматорами кіно-відео-мистецтва з України та зарубіжжя. Традиційно проходить восени. Фестиваль активно співпрацює з Міжнародним союзом непрофесійного кіно «Уніка» (<http://www.kinoamator.org.ua>).

Серед найактивніших і відомих херсонських студій: студія «Тотем», «Соколан-відео», «Brutal Pathos», «Херсонська Коаліція Зла», «Режиссер.орг», «MauseCinema» і численні незалежні автори. З творчістю херсонських кінематографістів-аматорів можна ознайомитися в соціальних мережах Facebook, VKontakte, на сайтах Youtube, Vimeo, під час фестивалів і на відкритих (найчастіше безкоштовних) показах.

На всіх, хто хоче спробувати свої сили в зйомках фільмів, розрахований проект «Кіномарафон», організований херсонським творчим об'єднанням «Режиссер.орг». Перші два кіномарафони проходили у форматі «Кіно за 48 годин», в ході яких команди аматорів знімали короткометражні ігрові фільми за відведений час. Третій кіномарафон був присвячений документальному кіно.

В окремий напрямок виділяється відео-арт. Херсонський відео-арт без перебільшення можна назвати феноменом. Роботи херсонських авторів неодноразово були представлені і відзначені на таких брендових фестивалях як «Non stop media» (Харків) і «WizArt» (Львів). Також їх часто можна побачити на виставках, бієнале та в галереях сучасного мистецтва не тільки в Україні, але і за кордоном. У Херсоні покази відеофільмів та відео-арту, створених місцевими режисерами і художниками, проходять щорічно в рамках фестивалю сучасного мистецтва «Terra Futura». З 2002 року його організовує Центр молодіжних ініціатив «Тотем». Також в рамках фестивалю проходять ретроспективи кращих робіт з інших всеукраїнських кінофестивалів. Покази проходять в Херсонському планетарії.

3 Музеї Херсона

У Херсоні працює два державних музеї: Херсонський обласний художній музей, Херсонський обласний краєзнавчий музей і два його відділи – Музей природи (природничо-екологічний відділ) і Літературний музей. Основні їхні відвідувачі – шкільні групи і люди, які добре представляють, що таке музей, тобто, ті, які йдуть до нього цілеспрямовано, не заради відпочинку чи розваги.

Художній музей володіє прекрасною колекцією творів мистецтва відомих російських та західноєвропейських художників. Останнім часом музей активізував збір робіт місцевих художників, а за рахунок організації яскравих акцій набуває нового іміджу. Показовою можна назвати виставку однієї картини Архипа Куїнджі «Ніч на Дніпрі» (з колекції Сімферопольського художнього музею), яка пройшла в жовтні 2011 р. Вона побила рекорди відвідуваності. У жовтні 2012 р. в музеї пройшов воркшоп молодих художників з України, Грузії та Вірменії, метою якого була генерація ідей популяризації музейних колекцій засобами сучасного мистецтва – і в музеї потягнулася молодь.

Краєзнавчий музей залишається найбільш відвідуваним музеєм в Херсоні. Це і в силу різноманітності представлених для експонування тем, а ще тому, що він презентує херсонський край та його історію. Втім, концептуально він мало відрізняється від краєзнавчих музеїв інших обласних центрів. Одним з найбільш відвідуваних окремих залів у ньому є виставка зброї з найдавніших часів до наших днів. Останнім часом активізувалася робота над проведенням різних акцій: влаштовуються свята, вікторини, конкурси, до звичайного експонування виставок включаються ігрові елементи.

Літературний музей представляє історію культури Херсона, окремих зал присвячений першим російським футуристам, які виявилися пов'язаними з Херсоном. У «Блакитній вітальні» музею проводяться літературні і творчі вечори, презентації нових книг.

У херсонського музею Природи також є своя «родзинка» – це 30-метровий скелет кита, який продовжує привертати увагу. Наприклад, серед шкільних груп з сусіднього Миколаєва найпопулярнішим херсонським музеєм є саме музей Природи. Відмінність музею природи від відділу природи краєзнавчого музею в тому, що тут розповідається про природу та екологію Землі.

У Херсоні є й інші музеї, про які херсонці навіть не підозрюють. Це музеї підприємств, установ і організацій. У минулі часи на кожному підприємстві був музей (це з кількох десятків), а зараз офіційно заявлено існування шести.

Вільного доступу до них, на жаль, немає. Лише музей бавовняного комбінату перемістився в зал торгового центру «Фабрика».

Свої музеї мають практично всі великі навчальні заклади (таких музеїв більше десятка). Вони себе ніяк не популяризують, втім, деякі з них (наприклад, музей Морської академії, Аграрного університету, Медичного коледжу) могли б бути цікавими для відвідувачів, однак розглядаються керівництвом ВНЗ лише як методичні кабінети. Насправді, університетські музеї в Європі наприклад вважаються одними з найцікавіших. Вони демонструють рівень навчального закладу, популяризують його роботу, допомагають у боротьбі за абітурієнта, а крім того, є потужними науковими лабораторіями. У Херсонському державному університеті такі наукові музеї створюються. Наприклад, музей кафедри біології, географії та екології, археологічний музей.

Окремо потрібно сказати про шкільні музеї. За статистикою кожна третя школа в Херсоні має свій музей. Це також своєрідна традиція. З іншого боку, саме шкільні музеї чи є не найбільш дієвими культурно-освітніми центрами для школярів. Останнім часом в херсонських шкільних музеях відступають від традиційної військово-патріотичної тематики на користь різноманітності та індивідуальності. Відкриваються музеї, присвячені видатним особистостям: Тарасу Шевченку, Григорію Потьомкіну, Джону Говарду, нещодавно прийнято рішення створити музей Поля Джонса.

Що стосується приватних музеїв, то їх у Херсоні поки три: Музей тоталітаризму Віталія Трибушного, Музей сучасного мистецтва В'ячеслава Машницького і Музей фототехніки та фотографії Сергія Макарова. Про них в Херсоні мало, хто знає, але специфіка їх роботи така, що потік відвідуваності їм не потрібен. Найвідомішим є музей Віталія Трибушного. Про нього написано чимало статей, його можна знайти в інтернеті, на блогах. Крім того, він більше за інших відповідає усталеній уяві про музеї, він має стаціонарну експозицію і його можна відвідати кожному за попередньою домовленістю. Причому Віталій (доктор Вітал) із задоволенням проведе екскурсію, що дуже важливо, оскільки він сам є невід'ємною частиною свого музею зі своїми поясненнями і своїм особистим досвідом. Квартирний музей В'ячеслава Машницького не має постійної експозиції, але володіє цінною колекцією творів сучасних українських художників. Музей відкривається лише на час проведення акцій або виставок, адже це квартира. Втім, сам В'ячеслав готовий у будь-який час її відкрити для

гостей і розповіді про свою колекцію.

Музей фотографії Сергія Макарова був швидше оформлювальним елементом фотосалону. Тимчасово він закритий. Тим не менш, його господар володіє значною колекцією фототехніки, старих фотографій міста, сімейних фотознімків херсонських родин. Не маючи власного виставкового залу, Макаров із завидною регулярністю влаштовує свої виставки на різних майданчиках міста.

Херсон – піонер радіозв'язку в Україні, тому інтерес представляє колекція радіотехніки Олега Тимофійовича Пацюченка – керівника Херсонського відділення Ліги радіоаматорів України. У 2010 р. він знайшов можливість показати її херсонцям в невеликому залі Виробничого півден-

ного біотехнологічного центру (вулиця Перекопська, 168).

Кажуть, херсонські колекціонери влаштували у себе вдома ще з десяток музеїв. Але в силу різних обставин власники не афішують їх.

І, нарешті, в Херсоні з'являються музеї-кафе, в яких музейний антураж є привабливим оформлювальним елементом. У приклад можна привести кафе «Фаворит», присвячене історії міста та особистості Потьомкіна, кафе-галерею «Дон Марко» з постійною експозицією робіт херсонського художника Фелікса Кідера та з залом для періодичних виставок, а також ресторан-клуб «Платон» з постійною експозицією молодих місцевих художників Олександра Печерського та Олександра Жуковського.

4 Театральне життя в Херсоні

Херсон славний своїми театральними традиціями. В першу чергу, імідж театального міста (де театри – не просто різні, але й такі, що зуміли подолати кордони внутрішньоміського культурного ринку) сформувався завдяки Херсонському обласному академічному музично-драматичному театру ім. Миколи Куліша.

Його історія почалася ще в XIX столітті (1830 р.), коли дворянство Херсонської губернії придбало будинок генерала Лобрі і пристосувало одне з його приміщень під театр. У 1883 р. на засіданні міської думи було вирішено побудувати окрему будівлю. Офіційне відкриття Херсонського професійного театру відбулося 1 жовтня 1889 р. У 1936 р. він став міським українським драматичним театром, а з 2005 р. – обласним академічним музично-драматичним театром ім. М. Куліша. Цікаво, що на сцені херсонського театру на початку XX століття легендарний Всеволод Мейерхольд заснував «Товариство нової драми» та здійснив кілька новаторських постановок.

За сезон театр встигає представити глядачам 10–15 прем'єрних вистав на трьох сценічних майданчиках: на Великій сцені, в театральному кафе і в «Театрі під дахом». У репертуарі є спектаклі й для маленьких глядачів.

З 1999 р. за ініціативи директора театру Олександра Книги проводиться театральний фестиваль «Мельпомена Таврії». Чотири роки потому фестиваль набув статусу міжнародного. В рамках заходу проходять наради директорів українських театрів, міжнародні режисерські конференції, творчі зустрічі драматургів, майстер-класи, літературні симпозиуми.

Театр ім. М. Куліша також є засновником і організа-

тором двох благодійних заходів – Всеукраїнського благодійного фестивалю народної творчості «Купальські зорі» та благодійного фестивалю «Олешківські забави».

Херсонський обласний театр ляльок відкрив свій перший театральний сезон 15 грудня 1971 р. З 1986 р. він працює у оновленому приміщенні з хорошим фойє, фонтаном, вітражами, зручним залом для глядачів і прекрасною сценою. З 2000 р. театр співпрацює з кафедрою театального мистецтва і художньої культури Херсонського державного університету. У 2012 р. театру надано статус академічного. На сьогоднішній день в репертуарі театру понад 20 вистав. Багато з них стали лауреатами міжнародних фестивалів театрів ляльок в Україні та за кордоном.

В Херсоні досить яскраво себе проявляють і альтернативні театральні об'єднання. Один з найактивніших «нетрадиціоналістів» – Херсонський центр ім. Всеволода Мейерхольда, організований у 2008 р. Завдання Центр ставить перед собою масштабні: створення творчих лабораторій в галузі драматургії, режисури, сценіграфії та музики; вихід театру за межі замкнутого сценічного простору, «театральна ревіталізація» простору; розвиток вербатіму (документального театру) в Україні. Центр бере участь у всіх знакових заходах театальної альтернативи, вже навіть виходячи за межі України; організовує в Херсоні фестивалі під загальною назвою «Лютий / Февраль» (місяць народження та загибелі Мейерхольда), який позиціонується як майданчик для режисерських та драматургічних дебютів.

З 2012 р. документальною драмою зайнялося Хер-

сонське обласне відділення Соціологічної асоціації України. Для її просування в Херсоні проводяться театральні семінари за участю драматургів і режисерів із різних міст України, керівників Театра.doc (Москва). Семінари завершуються бліц-виставами.

Театр експериментально-аналітичної драми «Майстерня Кнехта» заснований в 2003 р. Він не тішить своїх шанувальників частими прем'єрами, проте кожна вистава – подія, бо ставка робиться на експерименти в області психодрами та колективної драматургії. Колектив використовує в якості підмостків будь-який придатний для показу майданчик.

І «академісти», і альтернативники пропонують таку послугу, як навчання основам акторської майстерності. У 2012 р. відкрилася Школа акторської майстерності «Апарт» (програма підготовки до вступу у вузи на акторські спеціальності), яку курують режисер театру ім. М. Куліша Владислава Білозоренко і Заслужений актор того ж театру Сергій Кияшко. Альбіна Єрмакова («Майстерня Кнехта») спільно з творчим об'єднанням «Режисер.орг» також організувала подібні курси.

У місті функціонує безліч театральних студій на базі культурних і навчальних закладів. Одна з найбільш відо-

мих – навчальний театр «Студія-Арт», створений у 1998 р. на художньо-педагогічному факультеті (в даний час – факультет культури та мистецтв) в Херсонському державному університеті. В театрі займаються студенти та викладачі, а також учні Академічного ліцею при ХДУ. У 2002 р. колективу присвоєно звання «Народний художній колектив».

Дитячий театр «Чудеса» відкрився в 1998 р. (на його основі ініціативною групою дітей та молоді була створена Херсонська міська дитяча громадська організація «Апельсин»). Кожен сезон театр «Чудеса» випускає 3–4 спектаклі – від музичних дитячих казок до психологічної драми.

Музичний театр «Гармонія» створений на базі музично-театрального класу дитячої музичної школи № 1 м. Херсона в 2002 році. Театр постійно бере участь у міських концертах, у фестивалях і конкурсах. У 2011 р. йому присвоєно звання «Зразковий».

Театр юного глядача «Арт-ліцей» працює при театральному відділенні Таврійського ліцею мистецтв.

Унікальний Дитячий оперний театр (ДОТ) заснований при Херсонському музичному училищі в 2002 р. Актори цього театру – хлопці 8–16 років, серед них є вихованці інших музичних шкіл міста.

5 Музична палітра Херсона

«Музичну індустрію» в Херсоні не можна назвати «індустрією» в повному розумінні слова, але, тим не менш, музичні колективи міста можуть задовольнити найвибагливіші смаки, починаючи від джазу і класичної музики до сучасних молодіжних субкультур (рок-музики, хіп-хопу та електронної танцювальної музики).

Сучасні музичні рухи залишаються прерогативою неформальних молодіжних об'єднань, окремих діячів та комерційного, клубного життя, тоді як класичні напрямки представляють здебільшого колективи, які існують багато років при будинках культури, Херсонському музичному училищі, Херсонській обласній філармонії, музичних школах та навчальних закладах. Більшість цих колективів має давню історію виступів на фестивалях різних рівнів.

Щодо академічної музичної діяльності, тут не можна не згадати Херсонське музичне училище – вищий навчальний заклад I-го рівня акредитації. Тут готують молодших спеціалістів за 8 спеціалізаціями: фортепіано, оркестрові струнні інструменти, оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти, академічний спів, хорове

диригування, теорія музики, музичне мистецтво естради.

Училище було засноване у 1908 р. на базі музичних класів при Херсонському відділенні Російського музичного товариства Яковом Дюїніним – ентузіастом з петербурзькою музичною освітою. Йому вдалося заманити у Херсон видних музичних діячів з Праги, Відня, Лейпцига, Брюсселя, Москви, Санкт-Петербурга. Вступити до херсонських класів прагнули претенденти з таких віддалених міст, як Архангельськ та Томськ. Такий успіх послужив підставою для створення музичного училища, яке й було засноване в 1808 р.

Продовжуючи ці славні традиції, училище намагається підтримувати високий рівень підготовки професійних музикантів. Випускники училища – музиканти світового рівня. Наприклад, скрипаль Олександр Запольський працює у Данії та викладає в Датській Королівській консерваторії. Саме він створив струнний квартет, який вважається одним з кращих камерних ансамблів Європи. Інша знаменитість – скрипаль і диригент, заслужений діяч мистецтв Російської Федерації, соліст Московської філармонії, ректор Інституту ім. М. М. Іпполітова-Іванова Валерій Ворона.

Ще одна місія училища – бути центром найяскравіших музичних подій в галузі класичної музики. Щорічно на базі училища проводиться міжнародний Фестиваль камерної та симфонічної музики «Amadeus», заснований ще у 1993 р. народним артистом України Георгієм Вазиним. У 2002 р. Херсонське музичне училище ініціювало проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу вокалістів імені Оксани Петрусенко (видатної української співачки, творчий шлях якої починався в Херсоні). У 2013 р. пройде сьомий конкурс, для участі в якому запрошуються виконавці з України, а також країн ближнього і далекого зарубіжжя.

На базі училища діють ансамблі скрипалів та бандуристів, джаз-бэнд, духовий, камерний, симфонічний оркестр і оркестр народних інструментів. Щороку на різдвяні свята їх високий рівень можна оцінити на гала-концерті, який також став однією з яскравих подій культурного життя міста.

Кує відмінних музикантів і вокалістів Школа мистецтв № 1. Рік 2012-й видався особливо врожайним на нагороди для її вихованців: дівчина з класу фортепіано перемогла на міжнародному конкурсі «Printemps Ukrainien a Paris» (Франція); хлопець-саксофоніст посів перше місце на Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Весняна рапсодія» (Київ); юні вокалісти стали дипломантами Всеукраїнського фестивалю вокально-хореографічного мистецтва «Kherson art-fest».

Музичну славу Херсону здобув камерний оркестр «Гілея», який був створений на базі Херсонської обласної філармонії у 1976 р. (головний диригент – В'ячеслав Білявський). Репертуар оркестру постійно поповнювався творами класиків Гайдна і Моцарта, композиторів Д. Шостаковича, С. Прокоф'єва, А. Копленда, О. Респігі та ін. Оркестр активно співпрацює з українськими, російськими та іноземними виконавцями, виступає з концертами в Москві, Мінську, Ташкенті, Пензі, в Болгарії, майже в усіх містах України. Концерти оркестру проходять не тільки у великих містах, але й в найвіддаленіших куточках, де іноді слухачі вперше знайомляться з мистецтвом камерного музикування. Були навіть розроблені спеціальні програми – лекційні концерти, в яких брали участь не тільки музикознавці, але й диригент та музиканти колективу.

Херсон – місто з чудовими джазовими традиціями. Почати необхідно з воістину легендарної особистості – Заслуженого працівника культури України Семена Миколайовича Ривкіна, який у 1996 р. створив дитячий джазовий колектив «Діксіленд» при Херсонському Палаці дитячої та юнацької творчості. Тепер він вважається візитною карткою міста. З 1997 р. колектив неодноразово стає

лауреатом Міжнародного дитячого джазового фестивалю пам'яті Леоніда Утьосова, лауреатом Міжнародного дитячого джазового фестивалю «Атлант-М» (Київ). У 2007 р. він відкривав Міжнародний джазовий фестиваль у Коктебелі. Не тільки колектив, а і його окремі учасники регулярно стають лауреатами всеукраїнських та міжнародних музичних фестивалів. Репертуар складають класичні джазові твори. Після смерті Семена Миколайовича Ривкіна (2012 р.) колектив очолив його вихованець – Лев Тимофеев.

Чималу лепту в популяризацію джазу внесло й Херсонське музичне училище, на базі якого працює кілька джаз-бэндів. Не дивно, що саме тут наприкінці 2012 р. провели Перший обласний дитячо-юнацький фестивалі «Sem-Jazz», присвячений пам'яті Семена Ривкіна. У ньому взяли участь «Dixieland», біг-бэнди школи мистецтв № 1, «Сурма» міста Скадовська, джазові колективи музучилища, діксіленд «До-Мі-Но» Цюрупинської музичної школи та інші. Головна мета фестивалю – збереження, популяризація і розвиток кращих традицій джазової музики, пошук кращих зразків джазового мистецтва, підтримка кращих колективів, талановитих виконавців.

Викладач естрадно-джазового відділення херсонського музичного училища Олег Голдаковський намагається вивести виступи своїх вихованців за рамки навчального закладу. Протягом десяти років раз на місяць він проводить джазові концерти (як правило, в ресторанах «Мускат», «Фішка»). Мріє в майбутньому вивести подібні концерти з ресторанного рівня хоча б на міський. Поїздки в села, районні центри Херсонської області з безкоштовними концертами – також в планах, але потрібна спонсорська допомога.

Становлення рок-музики в Херсоні можна умовно розділити на три періоди: групи та тусовки 1980–90-х та першого десятиріччя 2000-х. Представники 80-х на сьогодні рідко зустрічаються в рок-колах, функціонуючих груп того часу не лишилося.

Представники 90-х здебільшого грали rock, metal, pop-rock (хоча такого визначення на пострадянському просторі в ті часи не було), heavy-metal. До альтернативних жанрів вони не наближались, і тільки ближче до кінця 90-х почали зароджуватися подібні відгалуження. З найвідоміших груп можна відзначити «Криголам», «Чілібом-берс».

У період 2000-х з'являється величезна маса як звичайних, так і альтернативних представників року – фактично, це час розквіту рок-тусовки. Вливається молода кров, з'являються досить амбітні групи. Важливу роль відіграє загальна хвиля популяризації року, ну й, звичайно ж,

нові, раніше ніким не освоєні в Херсоні стилі: deth, black, grind, new-metal, doom, folk, Art, industrial, почасти навіть gothic. У цей період зародилися одні з найвідоміших та значущих херсонських груп, втім до кінця десятиріччя багато груп встигло розвалитися. Серед найяскравіших – «Dammerung», «Kurgan», «Фабула», «Їжики смеються», Дмитро Антонов («Ілюзія м'яса» і всі проекти з його участю, інді-музика), «Інший Потік», «Чур» (фолк-рок проект, більш відомий в Україні, ніж в Херсоні), «Gjallarhorn», «Янсен Кукансен», «Sistels», «Sideris Noctem», «Mary Bitch», «Роллікс», «Enthrails Putrefiction» та інші.

З початку 2010-х рр. почався застій, групи першого десятиріччя канули в Лету, втім вони все ж залишили відбиток в історії та сформували рок-дух міста. Нові групи з'являються, але локально, в районах репетиційних баз. Частково виною тому стало згасання інтересу організаторів до проведення будь-яких рок-заходів. Плюс злий жарт зіграло поширення музики через інтернет.

На даний момент рок-рух в Херсоні представлений наступними заходами:

- **Рок-дуель «Прем'єра»** – батли один раз на місяць і влітку фінальний фестиваль в залізному порту. Його відвідують в основному підлітки та молоді групи.

6 Танцювальний Херсон

На даний час у місті функціонує чимало танцювальних гуртків, клубів та колективів, що працюють на базі Будинків культури, шкіл, інших навчальних закладів. Більша частина цих колективів займається народними або класичними бальними танцями, рідше – сучасним танцем або танцями народів світу. Багато з них бере активну участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах. В основному, такі колективи працюють з дитячою аудиторією («Вдохновение», «Соняшник», «Едельвейс», «Райдуга», «Віночок», «Червона калина», «Зорепад» і т.д.).

Один з найбільш ушлявлених і досвідчених колективів – народний ансамбль танцю «Веселі чобітки» (Палац дитячої та юнацької творчості). У 2009 р. він відзначив своє 40-річчя. Колектив – лауреат міжнародних фестивалів. Протягом 20 років він виступав на головній ялинці країни в палаці «Україна». За чотири десятиліття школу ансамблю пройшли близько 12 тисяч хлопчиків і дівчаток. Сотні вихованців ансамблю стали відомими людьми (Віра Кудінова – артистка балету, солістка ансамблю «Ритми планети», Світлана Черепашук – режисер-балетмейстер Московського цирку, Ганна Чухалова – артистка кіно). На

- **Фестиваль «кРок у майбутнє»** – проводиться раз на рік, іноді через рік. Відомий тим, що вхід безкоштовний і запрошуються європейські хедлайнери.

Сьогодні в Херсоні активно виступають так звані кавер-бенди (групи, які виконують кавер-версії відомих пісень). Серед них: BRIDGES, JACKPOT, The Roadsters, Cha-Cha Band, ORM. Послухати їх можна в клубах, кафе та ресторанах, зокрема, «Beer Bar», «Форсаж», «John Hovard Pub», «Шкаф».

Також у місті активно розвивається «квартирний» музичний рух. «Квартирники» – приватні домашні некомерційні концерти, які організуються окремими ініціаторами, на них виступають як херсонські виконавці, так й музичні колективи і артисти з інших міст, аудиторія налічує від 10 до 25 слухачів, але незважаючи на невелику кількість публіки, подібне культурне явище досить значуще для міста.

Одна з «музичних» проблем Херсона – гостра нестача професійних студій звукозапису. Існуючі студії в основному створені власними силами на базі тих чи інших груп. Єдиною якісною студією звукозапису залишається «То4ка Noi2e records».

сьогодні в репертуарі колективу понад 40 танців народів світу і сучасних постановок. Тут займається майже 200 дітей віком від 3 до 17 років.

Тенденція така, що постійно збільшується кількість танцювальних студій, як дорослих, так і дитячих, які пропонують сучасні танці. Це як самостійні об'єднання, так і студії, що працюють на базі фітнес-центрів і загальноосвітніх шкіл. У більшості своїй це комерційні організації. Працюють вони в двох основних напрямках: навчання та виступи (фестивальна, концертна, громадська діяльність). У приватних танцювальних школах практикують hip-hop, waacking, vogue, locking, dancehall, house, disco, strip plastic, contemporary, popping, східні танці, пластика, гоу-гоу, фітнес, йога, латиноамериканські танці та інші напрямки. Виступають приватні танцювальні колективи, в основному, на міських заходах, власних організованих концертах і «батлах» (змаганнях танцюристів), в нічних клубах, на фестивалях і конкурсах сучасного танцю.

Про свою роботу вони інформують через сайти і соціальну мережу, але найчастіше рекламують себе за допомогою зовнішньої реклами (оголошення на автобусних зупинках і в громадському транспорті). З найактивніших:

«Променад», «Urban Vibes», Студія фітнесу и танцю Яни Башмакової, «Байраміка», Candies-Школа Шоу-балету «D.TigerS» і т. д.

Одна з найбільших танцювальних шкіл – Танцювальний центр «Urban Vibes». Напрямки танців: Hip-Hop, House, Waacking і Vogue, Breaking, Popping і Locking, Disco, Contemporary і Jazz-Modern, Dancehall, Salsa і Bachata. Центр організував «Urban Flava Fest» – dance-фестиваль, який проводиться в з 2007 р. Змагатися в батлах приїжджають танцюристи з усієї України та країн ближнього зарубіжжя. Місце проведення – село Залізний Порт на Чорноморському узбережжі (Херсонська область). З 2008 р. в Центрі проводиться «Dance for Fun» – батли та майстер-класи для новачків і досвідчених танцюристів. Крім того, тут щорічно організуються серії майстер-класів від запрошених танцюристів з України, Росії та Білорусі (Drive Dance Camp).

Набирає обертів «Танцювальна сім'я ЧУ-STYLE DANCE COMPANY». Напрямки танців: Hip-Hop, jazz-funk, рj-dance, dancehall. «Сім'я» бере участь у міських концертах (акція «Недитячі витівки», одні з організаторів Параду карапузів під керівництвом дитячого театру «Чудеса»), організують танцювальні джеми на вулицях Херсона.

Одна з найбільших в Україні естрадно-циркових студій «Jin Roh» також пропонує танцювальні програми: hip-

hop, латина, контемп.

У місті активний рух брейк-дансу, регулярно влаштовуються вуличні змагання на вулиці Суворова. Найбільш активний організатор – група «JB Crew».

Любителям модної нині сальси пропонують свої послуги два профільних клуби. «Сальса-Клуб» відомий тим, що проводить танцювальні заходи на вулиці Суворова, флешмоби («Танцюй заради життя»), танці на набережній, Сальсатека в ресторані «Платон». Студія соціального танцю* «RS Salsa» щоп'ятниці проводить безкоштовні Сальсатеки та майстер-класи на головній сцені ТРЦ «Фабрика», щонеділі – заняття в школі-інтернаті. Крім того, танцюристи беруть участь у різних благодійних заходах (Благодійний «Денс-моб» «Діти змінюють світ», фотовиставка «Танцюючий Херсон»), співпрацюють зі студіями «Сальса-Клуб», Jin Roh, Urban Vibes.

Не забути й люди третього віку. Херсонська міська рада ветеранів під патронатом мера міста регулярно організовує «Танцювальний марафон» для пенсіонерів і ветеранів. У зимовий період заходи проходять у великому залі міськради, влітку – в парку ім. Леніна.

* Соціальні танці – ті, які не вимагають особливої фізичної підготовки або ж вікових обмежень.

7 Літературний рух в Херсоні

Переважає більшість літературних діячів в Херсоні можна зустріти в гуртках і літературних об'єднаннях, що працюють при бібліотеках: «Кулішева криниця» (керівник – член спілки письменників Валерій Куліш), «Парус надії» (керівник Павло Питалев), «Елінг» (керівник Микола Каляка), «Чумацький шлях» (керівник Наталія Кислицька), «Літературна вітальня» Леди Федоровської (член Національної спілки письменників України, керівник «Конгресу літераторів України»), «Вишиванка» (літературна студія при ХДУ), молодіжна літературна кав'ярня «ЛітТерра», Літературна студія «Біле Озеро», Літературний музей ім.Лавренєва (у «Блакитній вітальні» проходять літературні зустрічі, є кімната, присвячена футуризму, надається місце для читання херсонським авторам та гостям міста).

Періодично видаються літературні журнали «Степ» (офіційне видання Спілки письменників Херсону, видається з 1886 р.) та «Русское просвещение» (щоквартальний науково-методичний історико-культурний літературно-художній журнал Центру російської культури міста Хер-

сона, видається з 2002 р. з метою збереження і розвитку російської мови, літератури та культури. Поширюється журнал серед шкіл, бібліотек та організацій). Ці альманахи видаються при наявності фінансування та по мірі надходження матеріалів.

У місті проходять літературні фестивалі. Наприклад, щорічно проводиться Всеукраїнський фестиваль поезії «АН Т-Р-Акт» (засновник, головний організатор і координатор Ольга Швець). Фестиваль щороку міняє формат, в його рамках проходять різні заходи: конкурси експромтів, читання, перформанси, неформальне спілкування поетів з Херсона і України. Вперше в Херсоні в рамках фестивалю проходив «Поетичний Слем» – змагання поетів у формі «спарингів». У 2008 р. вийшов альманах, який зібрав роботи учасників фестивалю.

У 2013 р. в Херсоні відбувся I Міжнародний конгрес фантастів «Затерянный мир», що є фінальним заходом IV Міжнародного фестивалю мистецтв / творчих конкурсів «Гоголь-фентезі» (<http://art-krug.com>). В його рамках проходить літературний конкурс та за його результатами –

конкурс ілюстраторів.

Нажаль, письменники та поети міста видають книги, як правило, за власний рахунок, й мало відомі за межами літературних гуртків та об'єднань. Популярних серед населення альманахів, журналів або видань, що публікують роботи херсонських письменників, не існує, але за наявності бажання з їхньою творчістю можна ознайомитися на сайтах:

<http://ukus.com.ua/>

<http://www.stih.ksportal.net/>

<http://stih-na.narod.ru/index.html>

<http://natalyakislinskaya.narod.ru/>

<http://nikanorakulinin.narod.ru/> – тут представлені публікації дійсних членів Херсонської обласної філії Міжнародної асоціації російськомовних літе-

раторів (головний редактор сайту і голова Херсонської обласної філії МАРЛ – Павло Іванов-Остославський).

Міська влада, а точніше Управління культури Херсонської міської ради, вирішило активізувати місцеве «письменницьке ком'юніті». У 2013 році оголошено І Міський конкурс літературної творчості ім. Миколи Братана – відомого херсонського письменника і поета, Заслуженого діяча мистецтв України. Мета конкурсу – виявлення та стимулювання молодих талановитих поетів, прозаїків і драматургів Херсону, сприяння їхній самореалізації. До участі в конкурсі запрошуються авторські учнівські, студентські, молодіжні колективи та молоді поети, прозаїки та драматурги від 14 до 35 років, які проживають на території міста.

РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

З метою побачити рівень активності, проблеми та перспективи розвитку організацій у сфері культури серед них було проведено поглиблене анкетування.

Всього на питання анкети відповіли 66 організацій Херсону, з них:

– 44 офіційно зареєстровані, 16 неофіційні (творчі об'єднання, групи), 6 не вказали форму реєстрації.

– форма власності : 23 – державні, 41 – недержавні, 2 не вказали інформацію.

? В який спосіб організація інформує громаду про свою діяльність, події ?

Листівки, флаери – 27–41 %

ЗМІ (газети, телебачення, радіо) – 49-74 %

Зовнішня реклама – 23–35 %

Соціальні мережі – 43–65 %

Інформаційні сайти – 48–73 %

Особисті контакти – 51–77 %

Інше: форуми в Інтернет, адресне особисте телефонування, внутрішня реклама (у державних закладах, наприклад в бібліотеках, у навчальних закладах), випуск друкованих видань, через участь у громадських заходах інших організацій.

? Чи виникали проблеми в діяльності організації?

Ні – 17

Так – 49

Проблеми були пов'язані з такими факторами (можна було відмітити кілька варіантів):

Недостатність фінансування – 35–53%

Відсутність кваліфікованих спеціалістів – 7–10%

Нестача досвіду та знань – 8–12%

Нестача корисних контактів – 10–15%

Відсутність підтримки з боку держави 14–21%

Інше : відсутність власного транспорту, приміщення, технічного обладнання; сезонність діяльності (у комерційних організацій); бюрократичні перепони; замало активних учасників.

Отже, серед опитаних організацій лише кожна четверта не відчує проблем та перешкод у своїй діяльності. Проте основне джерело проблем більшості організацій бачить все ж таки у відсутності фінансування.

1 Основні джерела фінансування організацій (частки від загального фінансування):

	0-10 %	10-30 %	30-50 %	50-70%	70-100%
Місцевий бюджет	8	1	1	1	19
Спонсори, меценати	7	5	1	1	7
Приватні пожертви, членські внески	6	2	5	8	11
Продаж квитків	2	4	3	1	
Доходи від реклами під час заходів	3	3			1
Гранти	6	4	2	1	1
Інше		2		2	6

З цієї таблиці видно, що державне фінансування у сфері культури для багатьох організацій є визначальним (з 66 опитаних організацій 19 фінансуються переважно з бюджетних коштів – перш за все до цієї категорії відносяться державні заклади культури – бібліотеки, музеї, тощо.). Також організації активно працюють з місцевою громадою, отримуючи фінансові надходження у вигляді добровільних пожертв або членських внесків. На третьому місці – робота зі спонсорами та меценатами, які в Херсоні виявляють небайдужість до культурних заходів – звісно, якщо організація вміє грамотно надати свою пропозицію та провести захід на належному рівні.

Для того, щоб вирішувати проблеми, які окреслили культурні організації, вони й самі докладають зусиль. Частина проблем вони навчилися вирішувати самі в різний спосіб, наприклад:

- ▶ – Шляхом переконання у необхідності проведення фестивалів класичної музики;
 - ▶ – Співпраця з вищими навчальними закладами Херсону;
 - ▶ – Пошук у Херсоні необхідних фахівців;
 - ▶ – Бібліотекам частково допомагають користувачі – дарують книги, канцелярські товари, поширюють інформацію про діяльність бібліотеки серед знайомих;
 - ▶ – Організації подають проекти на грантові конкурси;
 - ▶ – Звертаються до різних інстанцій, спонсорів, дослівно: «Ходили по різних інстанціях, по спонсорам, просиджували годинами під кабінетами, писали мільйони папірців, вкладали власні гроші, працювали на чужих заходах, щоб заробити на свої власні».
 - ▶ – Отримують необхідний досвід під час закордонних стажувань, що дозволило вирішити проблеми з встановленням контактів та співпраці з державними установами;
 - ▶ – Вивчають варіанти, як досягти самоопукності і при цьому не змістити акценти з творчості до бізнесу, не спалювати ідею.
 - ▶ – Отримують консультації та знання від інших організацій. Ведуть пошук моделей створення фінансових структур на базі організацій, які б підтримували їхню діяльність.
 - ▶ – Вивчають та аналізують попит своєї цільової аудиторії, порівнюють цей попит з власними цілями і завданнями.
 - ▶ – Розширюють коло друзів організацій, фестивалів.
- ▶ – Вирішують самостійно, за власні гроші.
 - ▶ – Залучають до роботи волонтерів.
 - ▶ – Проводять спільні заходи з іншими організаціями – наприклад, з національними центрами Херсону.

Не обійшлося і без песимістичних коментарів, на кшталт: «До тих пір, поки держава не змінить своє відношення до історичної та культурної спадщини – змін на краще майже не буде». Важко не погодитися з тим, що потрібен рух назустріч – як з боку організацій, які працюють у сфері культури, так і з боку державних установ та органів влади.

Пошук партнерів для спільної діяльності – дуже важливий напрямок роботи організацій. У сфері культури херсонські організації співпрацюють між собою, проте ця співпраця дещо обмежується специфікою діяльності: наприклад, організації, що займаються краєзнавством, історією та літературою, проводять спільні заходи, так само з літературними об'єднаннями проводять спільні заходи бібліотеки. Організації, які мають концертні майданчики, надають їх театральним та музичним колективам. Ця ситуація цілком нормальна і логічна, на відміну від іншої – як показали коментарі учасників опитування, державні заклади культури частіше за все співпрацюють з іншими державними закладами, так само як і громадські та творчі спілки – зі своїми колегами з громадського сектору. Співпраця між державними та недержавними установами культури часто гальмується взаємною недовірою: громадські організації, незалежні творчі об'єднання та неформальні суб-культурні групи звинувачують у «непрофесіоналізмі», а державні заклади культури – у «консерватизмі».

Попри всі зазначені проблеми, з 59 культурних організацій більшість досить високо оцінили свою успішність.

- Дуже успішна – 3
- Достатньо успішна – 25
- Відносно успішна – 22
- Часом виникають проблеми – 5
- Постійно виникають проблеми – 4

Одним з важливих етапів створення культурної карти Херсона став збір бази даних культурних установ міста. Для того, щоб база даних була максимально повною, для її формування використовувалися різні джерела інформації, в першу чергу – вже існуючі бази даних, як наприклад база даних на культурному інформаційному порталі «Арт-кавун» або на інформаційному сайті НУО «Розвиток» «Херсон. Громада. Ініціатива». Також використовувалася інформація, надана державними установами культури, списки організацій, опубліковані на їх сайтах. Також був проведений ретельний моніторинг інших інформаційних ресурсів, довідників організацій і підприємств Херсона, соціальних мереж. Проводилися особисті консультації з фахівцями в різних сферах культури, запитувалася інформація в будинках культури, бібліотеках.

Разом нажаль, жодна база даних не може бути на 100 % повною, тому що багато культурних об'єднань не зареєстровані, працюють як ініціативні творчі угруповання. Часто вони працюють зі своєю вузькою аудиторією і свою діяльність не афішують, проте також є учасниками культурного життя міста.

Отже, ми не претендуємо на повну і остаточну базу даних культурних установ Херсона, проте сподіваємося, що інформація, яку вдалося зібрати та упорядкувати, допоможе не тільки скласти враження про культурне життя у місті, але й стане у пригоді тим, хто хоче до нього долучитися.

База даних налічує:

Архіви — **2**
 Бібліотеки – **37**, з них **34** міські і **3** обласні
 Виставкові зали — **4**
 Будинки і палаци культури — **16**
 Кінотеатри — **2**
 Кіноклуби — **4**
 Культурно-просвітницькі гуртки, творчі групи — **29**
 Літературні клуби, студії — **11**
 Музеї (у тому числі державні, приватні, музеї підприємств та шкіл) — **41**
 Музичні комерційні організації — **7**
 Музичні колективи — **96**
 Студії звукозапису — **8**

Декоративно-прикладне мистецтво (клуби, гуртки, школи) — **26**
 Рольові історичні клуби — **8**
 Танцювальні колективи, школи, гуртки, студії — **50**
 Театри — **2**
 Театральні студії — **31**
 Фотоклуби — **6**
 Шоу-агенції, розваги — **23**
 Нічні клуби і розважальні центри — **19**
 Фестивалі — **44**
 Учні заклади у сфері культури — **13**
 Професійні союзи та асоціації — **13**
 Громадські організації в сфері культури — **19**
 Організації, що займаються збереженням етнічних культур — **29**

КУЛЬТУРНА КАРТА: ПІСЛЯМОВА? НІ, ПОЧАТОК ШЛЯХУ!

Культурна карта – це не просто картина культурного сектору, яка розкриває його «широту» та «глибину», його потреби та можливості. Вона також створює передумови для стимулювання росту і розвитку сектору за допомогою сучасних підходів до розробки відповідних стратегій, а в самому широкому сенсі – для конструювання культурного простору міста. Без такої карти неможливо грамотне культурне планування, яке, як показало проведене дослідження, повинно включати два паралельні вектори: глобальний – культурні стратегії економічного розвитку міста, і локальний – культурні плани для місцевих спільнот. Йдеться про адресну підтримку різних видів культурної активності в місцевих громадах, що повинно послужити зміцненню спільноти в цілому – через включення мистецтва в суспільний діалог, у вирішення соціальних проблем, активне залучення городян у різноманітні креативні процеси.

Тенденція така, що не можна розвивати культуру поза економічним контекстом. Сьогодні це поняття включає не тільки класичні види виконавських та візуальних мистецтв (живопис, танець, театр, музика), але й такі комерційні ніші в «культурному тілі», як дизайн, реклама, телебачення, радіо, мультимедіа – те, що прийнято називати «творчими індустріями». У той же час відбувається очевидна консьюмеризація культури: споживацький мен-

талітет (consumerism mentality) диктує відповідне ставлення до культурних благ. Вони оцінюються різними групами споживачів як товар, який оплачується, наприклад, у квиткових касах.

Системна зміна структури споживання і пропозиції культурних послуг передбачає створення нових культурних об'єктів («пам'яток»), залучення додаткових творчих ресурсів та включення розвитку сфери культури в генеральне планування міста. Не варто забувати про так званий креативний клас (художників, дизайнерів, артистів, PR-фахівців). Хто, як не вони повинні брати участь у формуванні відкритого креативного середовища, ядром якого стане різноманіття активностей у місцевій сфері мистецтва і культури.

Складання культурної карти – це відхід від традиційного культурного планування на користь економічних стратегій розвитку культури, і це суттєвий крок у контексті відродження та розвитку міста в цілому. Розвиток міста неможливий без розвитку культури – ось головний «меседж», посилення. Потрібно також розуміти, що культурна карта дозволяє визначити культурну ідентичність міста в загальному культурному просторі, що, до речі, означає орієнтацію на розвиток туризму.

Вчорашній день планування – це бюрократія і закритість процесу прийняття рішень, їхня стереотипність, підпорядкування «нормативним» показникам, суб'єктивна вибірковість при визначенні пріоритетів, недемократичність. Сучасна ж політика в цій сфері формується за принципом «культура для всіх», тобто забезпечення більш широкого доступу до неї всіх груп спільноти (децентралізація культури). Це вже тенденція світового рівня.

Крім усього іншого, робота над культурною картою допомагає подолати галузевий підхід до культури. Культура є невід'ємною частиною всіх сфер нашого життя і не може існувати сама по собі, у відриві від людей і міста. В решті решт приходимо до висновку, що культурна карта – найважливіший етап у вирішенні ключової проблеми: зробити культурну політику предметом реального суспільно-державного партнерства.

Херсонський міський Центр молодіжних ініціатив "Тотем"

Для студентів недоступні багато культурних заходів через завищені ціни.

В цілому, культурний стан задовільний, але топчеться на місці. Одні й ті ж фестивалі, а хотілося б ще чогось нового і на рівні з такими містами, як Київ, Одеса, Харків.

Жах! Торгівельно-розважальні заклади витіснили учбово-пізнавальні.

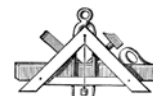
Я ЛЮБЛЮ ХЕРСОН НЕ ТОМУ ЩО, А ВСУПЕРЕЧ УСЬОМУ!

ПОБУВАТИ Є ДЕ, І ПОГЛЯНУТИ Є НА ЩО, ВСІ ЗАХОДИ ВІДПОВІДАЮТЬ ДУХУ ЧАСУ, СИТУАЦІЯ ЗАДОВІЛЬНА!

Культурна ситуація в Херсоні недостатньо розвинена, не досить добре розвинений вплив громадськості на неї.

КУЛЬТУРНА СИТУАЦІЯ В МІСТІ НЕ ФОНТАН, АЛЕ В ПОРІВНЯННІ З БІЛЬШІСТЮ АНАЛОГІЧНИХ МІСТ – КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В ХЕРСОНІ ФОНТАНУЄ.

Херсон стає містом розваг, а не культури.

Ситуація пригноблююча. Місто абсолютно некультурне. Як люди, так і уряд не цікавляться мистецтвом.

Хотілося б, щоб замість торговельних центрів побудували більше творчих студій для занять дітей дошкільного віку і старіше.

Міські свята стали проходити на більш високому рівні, ніж раніше. Хотілося б, щоб все йшло в такому ж дусі, але більше нових ідей, заходів.

Заходи проводяться, але мало, а салюти... Краще б вулиці заасфальтували, вночі падаємо у вибоїни, йдучи із заходів. Немає в парках літом музики — хоч у запису, наприклад, духовий оркестр 80-х років — для відпочинку.

Побувати є де, і поглянути є на що, всі заходи відповідають духу часу, ситуація задовільна.

Місто розвивається – створюються нові місця для відпочинку і примісного проведення часу (Oskar, Fabrika), реконструюються (кінотеатр «Україна», нічний клуб Millenium). Проте загальний рівень культури населення досить низький.

Немає закладів і установ, де приємно було б провести час людям середнього віку. Одні нічні клуби і прокурени кафе.

Херсон пробуджується від сплячки. З'являються різні заходи (хай інколи це акції на підтримку якихось кандидатів), на які запрошуються хороші артисти, музиканти. З'являються мережі нових кінотеатрів. У театрі оновлюється репертуар. Хочеться акцій в музеях, хороших виставок.

